

0+

“Торо пиалап улыт яндар шўман-влак:
пуло Юмын уажыт” (Мф. 5:8).

ШҮМ-ЧОН ЦЗОЛЫК

2013 ий март
годсек лектеш.

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 12-по (80) №, 2019-ий декабрь

Иошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит Иоаннын благословитлымыже почеш

ТАЧЕ КАВА ДЕН МЛАНДЕ КУАНАТ

**Эрге Юмын Аваже лияш
курым деч ончычак ойырен
налме Эн Святой Удыр,
йывырте! Храмыш пуримет
дене мыланна райын
капкажым почметлан
йывырте.**

Эн Святой Удырлан кум ий теммеке, Тудын чын илыше ача-аваже Иоаким ден Анна сөрымыштым шукташ шоненят. Вет йочашт уке годымак каласенят: «Шочшына лиеш гын, тудым ме Юмылан пуэна». Нуно кугыжа да архиерей тукум гыч улшо чыла родо-тукумыштым, шуко священник ден яндар ўдыр-влакым Назаретыш ўжыныт. Йўлышō сортам кучен, кум ияш Удыр Ма-

риям изи пача семын Иерусалимыш ужатен нангаенят. Святой Возымаште ончычак каласыме улмаш: «Тудын почеш Кугыжа деке ўдыр-влак да Тудын лишылже-влак Тый декет кондымо лийыт, куан да йывыртымаш дене кондымо лийыт, Кугыжан храмышкыже пурталтыт». Волгыдо тылзе йыр улшо шўдыр-влак семын Удырым авырен, шуко родо-тукумжо, пошкудо ден священник-влак, кидешышт сортам кучен, куанен ошкыл толыныт. Кум ияш йочам чот чаплын сōрастарен, йўлышō сорта дене тыге у семын ужатымым öрын ончаш уло Иерусалим погынен.

Святой ача-аваже, иктыже ик велым, весыже вес велым, шке Удырыштым кидше гыч кучен, ўнышын храмыш конденят.

Умбагыже - 2-шо лаштыкыште.

**Юмым Шочыктышо
Эн Святой Ёдырым храмыш
пагален пуртымо лүмеш
ладыка Иоанн 1993 ий 4 декабрьште Ежово селасе
монастырьште домовой черкын престолжым святитлен.
Теният тиде кечын тушто Юмын литургий да молебн лиеш.**

Господын храмышкыже нуно эрвелне улшо петырыме омса дека лишемынит. Первосвященник Захария öрын, көргыштыжö кокыте шонымаш толкыналтын, тудо Иезекиильын ожно каласымыжым шарналтен: «Тиде омса петырыме лиеш, да тудын вошт нигö ок кай, Господь Юмо гына кая, да адак петырналтеш». Захария Святой Шүлыш дене темын, умылымашым кўшыч налын да Святой Ёдырлан омсам почын. Юмылан служитлыше священник-влак, Ёдырын толмыжым ужын, Храмыш чапланен пуремыжым вашляш лектыныт. Господын храмышкыже пуремыжгодым тиде изи Ёдырын латвич кўкшö тошкалтышыжым öрыктарышын эртымыжлан святитель Захарий чот öрын. Ача-аваже Тудым икымшыш шогалтеныт. А Тудо, Юмын ужаш лийдыме вийже дене пенгыдемын, молыжым Шкеак писын эртен, ен-влакын польшышт деч посна кўшкö күзен шогалын. Тидым ужын, Юмын Шүлыш дене авалтын, святой Захарий аважлан каласен: «Ёдырамаш, тыйын шочыктымо Саскат суапландарыме, кондыметат чапландарыме. Тышке илышын чын Аважым пуртет, храм Тудым кузе шындарен кертеш?»

Айдеме тукымым утараш манын, ен-влакым йöратыше Господь тиде Святой Ёдырым Шке Аважлан ойырен, Шке святой храмышкыже пуртен. Кугу святитель Захарий öрт лекшаш гай лийын, Юмын öрыктарышын почмыж дене тудо законом пудыртен, Святой Ёдырым пурдыш вес велысе скинийыш, святой дечат святой манме верыш пуртен. Тушко ёдырамашлан веле огыл, священник-влакланат пураш лийын огыл, талуклан ик гана Архиерей гына пурен кертын.

Святилицыш Пуртымо да тушто эреак кумал илыше öрыктарыше да чапле Ёдыр кажне кечын тушто эр гыч кум час йотке кумал шоген, вара моло ёдыр-влак дене пырля притворышто кидпашам ыштен, индешымше шагат гыч храмын святой дечат

святой верыштыже Юмылан кумалын, Святой Возымашын туныктымашыже нерген шонен. Господын Суксыжо Тудлан пылпомышысо кочкышым конден. Храмыште тыге Суксо семын илымыж годым Тудым Святой Шүлыш святитлен, сандене Тудын дека мландымбалысе нимогай уда тўкнен кертын огыл. Суксо деч кажне кечын пылпомышысо киндым налын, уш-акылже да порылыкшо дене шуаралтын. Пылпомышысо пытыдыме кочкыш дене темше лийын, а мландымбалысе кочкышым йорло ден йодышт коштшо-влаклан пуэден. Тудын яндарлыкшым Архангел Гавриил ўшанлын арален да Юмын моло Суксыж-влак дене пырля Тудын дека чўккыдын толын, духовный подвиглан, пўтым кучен, кумалын, ўгышын да шып илаш пенгыдемден. Порын мутланен, Кўшылсö Юмын курым дечат ончычсо эрыкшым Тудлан почын, көргышкыжö Юмын налаш ямдылен.

Юмым Шочыктышо Ёдырым храмыш пагален Пуртымо дене мландын чыла мучашыжлан мемнан утаралтмашын куанле шошыжо волгалтын. Юмын храмыш Яндар Ёдырын пуремыж дене Возымашын законжо лушкен, ўмыл семын эртен да чылаштан порылыкын кечыйолжо волгалтын, Юмым палыдыме пычкемыште шинчыше-влакын чоныштым да шонымыштым сотемдарен. Сандене таче кава ден мланде куанат, а Пылпомыш ончыкылыкым ужеш, Суксо-влакын лыкышт да ен-влак мурат: Храмышке чылаштан куан да утаралтмаш пурталтеш, кө мура: Аллилуиа.

Тыйым Храмыш пагален пуртымым моктен мурымынам йöратен нал, мемнам чыла ойго, орлык да тушманын алгаштарымашыже деч утаре, кап ден чонын тўрлö лавыраж деч эрыкте, колымына марте яндарын илаш полшо. Тыйын святитлымет дене меат ушан ёдыр-влак дене пырля райысе илыме верыш пурташ йöрышö лийына да Тыйын нерген Юмылан мурена: Аллилуиа.

ИТ ЛҮД, ҮШАНЕ ВЕЛЕ

Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн 17 ноябрьште Юмын литургийым Звенигово район Чакмарий селасе Святой Троице лүмеш храмыште вүден. Владыка дене пырля Йошкар-Оласе епархиальный управленийын секретарьже иеромонах Серафим (Пасанаев), святитель Николай Мирликийский лүмеш Кожласоласе храмын настоятельже да Олыкмарий черке округын благочинныйже протоиерей Алексей Никитин, тысе храмын настоятельже иерей Михаил Репин да Семеновко селасе Юмын Аван Шочмыжо лүмеш храмын клирикше протодиакон Михаил Козловский служитленят. Службым сѳрастарыше чыла черкымурым регент Ольга Акилбаеван вуйлатыме хор мурен. Юмын литургийыште тыгак православный доброволец-влак кумалыныт да польшкаленыт. Пайрем службыш калыкат шуко погынен. Кажныже языком касараш, Пырчесым подылаш, благословенийым налаш вашкен.

Литургий деч вара Эн Святой Троице лүмеш молебным эртареныт. Тиде рушарня кечын Евангелий гыч черле ўдырамашын пареммыж нерген ужашым лудыныт. Саде ўдырамаш ятыр ий орланен, оксажым эмлызе-влаклан тўлаш кучылт пытарен. Христос деч паремдаш йодаш тоштын огыл, но Тудын вургемышкыже изиш гына тўкнем гын, паремам манын ўшанен, да тыгак лийын. Туштак эше синагог вуйлатыше Иаирын шкенжын латкок инаш черле ўдыржым паремдаш Христосым йодмыш нерген ойлалтеш. Но тудын пѳртшѳ гыч ик ег толын да каласен: «Ўдырет колен. Туныктышым ит тургыжландаре». Иисус тидым колын да Иаирлан ойлен: «Ит лўд, ўшане веле, тунам ўдырет утаралтеш». Тудо нунын суртышкышт пурен, ўдырым кидше гыч кучен да ылыжтен кынелтен.

Евангелийыште ончыктымo тиде кок чудо нерген умылтарымекеже, владыка Иоанн каласен: *«Юмо чыла ыштен кертеш, айдемын тидлан ўшанымашыже лийшаш!»*

Лишыл еннан пытен шумыж нерген шонымаш чоннам туржеш гынат, тудын верч кумалмына, Юмын сѳрвалымына годым йодмынан шукталтмышлан чот ўшаныман».

Службо деч вара владыка Иоанн да священник-влак Чакмарий школын директоржо В.Г. Кашков дене пырля тысе школышто верланыше кумалме пѳлемыш да тоштерыш пуреныт. «Шарнымаш» («Память») военно-патриотический клубын участникше-влак Кугу Отечественный сар темылан пѳлеклалтше чапле концерт программым ончыктеныт. Школ директор В.Г. Кашков уна-влакым шокшын саламлен. Эн поро «Тау» мутшым кугун пагалыме Михаил ачалан каласен. Школ ден черкын пырля келшен, икой дене илен моштымаштым чоным утарыше «Ковчег» мутыш ушен. Кѳн чонжо тиде ковчег деч тораште шога, тудо еным чакрак лияш ўжын. Иоча-влакын ыштыме «Ковчег» лўман сувенирым да роза пеледыш аршашым шерге митрополит Иоаннлан пѳлеклен. Вашеш митрополит Иоанн кажне йочалан да туныктышылан пѳлекым пуэден. Тыге пайрем мучашыш лишемын. Тўшкан Юмылан тауштен, эшеат кужу-кужу ўмыран лияш тыланен, икте-весе дене чеверласеныт.

С.КОРНИЛОВА, А.ЧЕМЕКОВА.
Провой кундем.

Шыжа ден кылме тылзе-влак черке пайрем-влак паян улыт. Юлсер кундемаште утларакат паян манына гынат, йонылыш огына лий. 4 ноябрьште Юмын Аван Казанский юмонажын кечыжым Моркыял черке пайремлыш. Тиде черке 1895 ийыште чоңалтын, но 20-шо курымын 60-шо ийлаштыже пу храм йӱлен, Юмын полшымыж да калыкын тыршымыж дене олмешыже йошкар кермыч гыч оптым оралте нӱлталтын. Юмын Ава лӱмеш тыгай черке районыштына икте гына. Пайрем литургийым Волжск да Шернур епархийын пресс-службыжым вуйлатыше иерей Сергей Примаков эртарыш. Калык районын ятыр яллаж гыч погынен ыле. **Храм изирак гынат, вер чылалан ситыш.**

7 ноябрьште тиде черкыш Волжск да Шернур епископ Феофан икымше гана толын кайыш да, тудым вашлийше прихожан-влакым благословитлен, ты волгыдо мотор храмын шке настоятельже лийшаш манын ўшандарен кодыш.

8 ноябрьште Порат кундемысе Димитрий Солунский лӱмеш черке шке престол пайремжым эртарыш.

А 14 октябрьште Российыште да Марий Элыштат Покро пайремым палемдат. Эмеково (Купсола) калыклан тудо поснак шерге, вет ты селаште Юмын Шочыктышо Эн Святой Аван Леведмыже лӱмеш сылне пу черке верланен.

Историй гыч палена: ты пайремын негызшылан 10-шо курымышто Константинополь олаште лийше ик событий шотлалтеш. Службо кайыме годым блаженый Андрей да тудын полшыкалышыже Епифанийлан ӧрыктарыше сӱрет кончен. Нуно ег-влак ўмбалне, южышто, Юмын Авам ужыныт. Тудыжо, Шкенжын чийыме йылгыжше Омфор-леведышыжым налын, погынышо-влакым леведын, тӱням арален кодаш да калыкым тӱрлӧ энгек, ойго да йӱсланыме деч утараш Господь Юмын йодын кумалын. А тиде леведыш кечыйол дечат чот волгалтын.

Русьышто ты пайремым пайремлаш тӱналтышым князь Андрей Боголюбский пыштен да Нерли энгер воктене икымше Покровский храмым чоңыктен. Ик куполан улмыжлан кӧра тора гыч ончымаште черкеший шлемым упшалше сарзыла койын шоген.

Православный верам кучышо енын илышыже храм деч посна тичмаш огылла чучеш. Вет тыште айдемын эн ойыртемалтше татше-влак лийыт: тынеш пурымаш, духовно шуаралтмаш, языкым касарымаш, венчалтмаш, пытартыш корныш – курымашлык илышыш – ужатымаш. Юмылан чот ўшаныше ег кугу куан дене храмыш ошкылеш – вет тушто тудым йӱратыше Господь вуча.

Эмеково селасе храм ик курым ончычак чоңалтын. Тудым нӱлтымаште ятыр ег тыршен. Кугезына-влак черкын кӱлешлыкшым да Юмылан ўшанымаш дене илаш кӱлмым умыленыт. Пеш ожно тиде лийын, 105 ий ончыч. Ты храмым чоңышо-влак мемнан деч шукертак каеныт, кузе чылажат тӱналтым кызыт ниго деч йодаш. Архивысе документлам шергал лекмек, пален налаш лиеш. Ятыр жаплан черке петырыме лийын, 1998 ийыште гына тудым угыч починыт. Тудо тат гыч тачысе кече марте настоятельлан протоиерей Евгений Усков тырша.

2019 ийыште Юмын Шочыктышо Эн Святой Аван Леведмыже лӱмеш черкын приходшо иканаште кум лӱмгечым палемда: чоңалтмышлан 105, «Канде Леведыш» лӱман рушарня школан 20 да поро пиалан Матрона Московская лӱмеш почмо богадельнялан 15 ий темын. Пайрем-влак лӱмеш 9 ноябрьште Купсола школышто кугу концерт лие. Тӱрлӧ самодеятельный коллектив усталыкышт дене погынышо калыкым куандарышт.

Пайремын тӱн унаже – Волжск да Шернурын епископшо преосвященнейший Феофан ыле. Тудо тыге каласыш: «...*Ме таче ты школыш изи суксо гай йоча-влакын Господьым да Тудым Шочыктышо Эн Святой Аважым моктен муремыштым колышташ погыненна.*

Садлан нунылан тыгай тыланымашем лиеш: тек шўм-чоныштышт, ушыштышт эре ача-авам аклыме, пагалыме нерген Юмын визымше кўштымашыже лиеш. Вет тиде Заповедьым шуктен илымаш эн тўнлан шотлалтеш. Йоча шке ача-аважым акла гын, Юмымат акла, пагала. Йоча Юмын пўрымō дене шочеш. Тек Господь тиде школыш тунемаш толшо чыла йочам кажне кечын благословитла. Ушанем, пеленышт эре Юмо лиеш».

Пайремышке тыгак районысо депутат-влакын председателышт В.И. Сергеев, район администраций вуйлатышын сомылжым жаплан шуктышо А.Г. Браслетов, тўвыра, спорт тōнежлан вуйын шогышо Л.А. Казакова, район администрацийын туныктымō шотышто пōлкажым вуйлатыше И.Ю. Леонтьева, Купсола ялшотан илемын вуйлатыше Х.В. Гаврилова, Купсола школ вуйлатыше А.В. Воронцов толыныт. Нуно самырык тукемым куштымаште умбакыжат храм ден школ йыгыре ошкылаш тўналышт манын, тыланыме мутым ойлышт. Вашмут семын храмын настоятельже тыге каласыш: *«Ме чыланат тыште православий шўлышеш кушшо-влак погыненна. Юмылан ўшанымаш, тудын польшыжлан энертымаш мемнан деке кугезына деч толын, чоныштына, храмыштына тачат тиде шижалтеш. Кō тиде черкым чонымаште, сōрастарымаште тыршен да кызытат пашам ышта, кугу таум ойлем. Юмо ден пырля эре лийза!»*

Храмын пайремже лўмеш Купсола школышто фотовыставкым верандыме. Тушто кумылан-влак черкын историйже дене кылдалтше тўрлō фотосўретым да Рушарня школыш коштшо йоча-влакын сочиненийштым ужын кертыныт. Йоча – тиде мемнан ончыкылык ўшанна, куанна, тургыжланымашна. Нунылан чын корным ойырен налаш храм пеленысе Рушарня школат чот полшен шога. Тунемше-шамыч пелен ынде 20 ий духовный ачашт Евгений Усков тырша.

Тудын тыршымыш денек 2004 ийыште Купсола селасе черке пелен Марий кундемаштына поро пиалан Матрона Московская лўмеш икымше богадельня

почылтын. Тыште илыше-влакын кажныжын шке пўрымашыже, тышке логалме амалже: кō шонго велеш шкет кодын, кōн илаш верже уке, кō шке ешыштыже утыш лектын... Нунылан посна илыме пōртым чоненыт. Храмын настоятельжын йодмыж почеш шонгыен-влакым ончаш полшаш районысо калыкым социальнō аралыме рўдер гыч Е.П.Михайловам колтеныт. Елена Павловна тышке 2004 ий августышто толын. Кызыт тиде пашам Н.А.Андреева ден Е.Н. Корнилова шуктат.

Службо деч вара епископ Феофан богадельнышкат пурен лекте, шонгыен-влак дене мутланыш. Чылаштан святитель Николай Чудотворецын юмонажым пуыш.

Тачысе кечылан храм пелен «Покровский» казак общество уло. Епископ Феофан 2018 ий 1 ноябрьыште лекше кўштыкшō дене протоиерей Евгенийым нунылан духовно полшаш благословитлен.

А храмын омсаже ожнысо семынак эре почмо, чан кырыме йўк калыкым службыш ўжеш, а черке йырым Кугече гыч Покро пайрем марте тўрлō чечен пеледыш сōрастара, йырваш пеледышын да шыште сортан тамле пуышт шарла. Калык кече еда мўкш семын храмыш чумырга, вет чылан умылат: Юмылан ўшанымаш да Тудын польшыж деч посна илаш ок лий. А чыла тидлан ме йочана-влакымат изинек туныктышаш улына.

Д.СМИРНОВ, Л.АЛПАЕВА.

ТИДЕ МЕМНАН ТУКЫМЫСО КУГЕЗЫНА

Москосо чапланыше Митрополит Филарет (Дроздов) тукым гыч улшо телевудышö, писатель да путешественник Николай Николаевич Дроздовын каласкалымыже:

– Совет жапыште святитель Филаретым Руш Черкын исторический деятельже семын акленят гынат, тудын кугу духовный туныктышо улмыж нерген ойлаш тоштын огытыл. Ачам мыйым Историй тоштерыш коштыктен, тушто святительын портретше кечен, вет тудо эше Священный Синодын енге лийын. Портретым ончыктен, ачам каласен: **«Тиде мемнан тукымысо кугезына, тидым шарне, но нигöлан ит ойло!»**

Ме тунам Моско воктенысе Успенский селаште иленна, а черке Дмитровский селаште гына лийын. Тушко чодыра гоч кайыман. Мийымыланна священник пеш куана ыле. Мемнам мөнгыштö тынеш пуртеныт, молитвамаат паленна.

Ончычшо мый Черке власть деч тораште лийынам. Патриарх Пимен (Извеков) годым эше самырык ылым. Черкыш эре коштынам, икана Новодевичий монастырьыште мыйым митрополит Ювеналий (Поярков) ужын да шкеж деке пураш ўжын, телефон номержым пуэн. Тудо тунам Митрополит Филаретын илышыжым шымлен да тудын илымыж годымак лийше 30 чудо нерген материалым поген. Тудак мыйым Святейший Патриарх Алексей II (Ридигер) дене палымым ыштен. 1994 ий 2 декабрьыште святитель Филарет (Дроздовым) святой ликыш пуртеныт. Троице-Сергиев лаврыште мощыжым лукмашым черке ученый-археолог Сергей Алексеевич Беляев вуйлатен. Чыла шымлымаш деч вара мощым ракыш пыштеныт. Мый тушто кас службышто лийынам. Эрлашыжым службо Москошто Успенский соборышто эртен.

Николай Дроздов свт. Филарет Московскийым шарныме кечын тудын мощыжо кийыме раке пелен. Утарыше Христос лүмеш храм.

Литургийым Святейший Патриарх Алексей II вүден да кум новомученикым, тыгак святитель Филаретым, святой ликыш пуртымо нерген туштак увертарен.

Преподобный Сергей пелен лияш манын, Святитель Филарет шкенжым Троице-Сергиев лавреш тояш сугыньлен коден. Колымыж деч вара тидым шуктеныт. Но кунам тудым святой ликыш пуртеныт, мощын кийыме ракым ончыч Кремльысе Успенский соборыш, а Утарыше Христос лүмеш храмым чонен шуктымеке, тудым тушко, Российын тун храмышкыже веранденыт. Мый тидым чынлан шотлем. Утарыше Христос лүмеш храмын негызшым святитель Филарет святитлен, а храмжымак святитлыме марте илен шуын огыл. Мый шонем, чыла чытен лекше тиде храм Христосын Лүдыкшö Судшо марте шогаш тунгалеш, а святитель Филаретын мощыжо – тиде храмын тун святыныже. Тидым ышташ Святейший Патриарх Алексей II благословитлен. Мыланемат каласен: **«Мый святитель Филаретын мощыжым Христос Спаситель лүмеш храмыш кусараш благословитлынем, вет храм негызлымым тудо святитлен!»** Тыгак тудо алтарьым кувуклий семын ышташ да эше көргыштö кузе ыштышаш нерген икмыняр ойым пуэн. А Патриарх Алексей II илышыштем кугу покровитель лийын. Тиде öрыктарыше ең дене шуко гана чон почын мутланенна, тыгак святительын мощыжым кушко верандыме шотыштат кутыренна.

Святитель шке колышаш кечыж нерген ончылгоч пален. 1867 ий сентябрьыште тудлан ачаже омеш кончен да каласен:

«19 числам перега». Кок тылзе гыч, 19 ноябрьште (кызытсе календарь почеш 2 декабрьште), тудо Свято-Троицко-Сергиев лаврын Москосо подворьештыже служитлен, Святой Причастийыш ушнен. Службо деч вара шке кабинетышкыже каен, полышкалыше ег тудлан чайым ямдылен. Чайым кондымо жаплан святитель колышо лийын. Тудо тыге тынысын колен. Мыланем тиде пӧлемым ончыктеныт, тушко кугу пагалымаш дене пуренам.

Сар деч вара Москосо духовный академийым почмеке, митрополит Филаретым шарныме касым Святейший Патриарх Алексей (Симанский) эре эртарен. Тушто святительын тӱрлӧ пашаж гыч ужашым да илышыж нерген докладым лудыныт, мурым муреныт. Святейший Патриархын тыгай тыршымашыжым ик ӧрыктарыше факт дене кылдыман. Митрополит Филарет деке икана тыглай священник ден ватыже толыныт, пеленышт изи ӱдырышт лийын. Симанский фамилиян ты батюшкан ешыж дене святитель кужун мутланен, вара шке шергаканпапанагийжым (архиерейын оныштыжо нумалме юмона) изи ӱдырлан кучыктен. Иподиакон чот лӱдын кычкыралын: «Высокопреосвященство, те мом ыштылыда? Тиде вет тыглай священникын ӱдыржӧ!» «Мый палем», – манын владыка. Изи ӱдырлан пуымо тиде папанагий ончыкыжым Патриархын оныштыжо кечаш тӱналеш манын, тудо вара вес енлан каласен! Тунам Синод жап лийын, а святитель, ончык ужын, Патриарх нерген ойлен.

Шукерте огыллийше ик чудо нерген эше каласкалынем. Мый ынде Рижский метро воктене верланыше черкыш кумалаш коштам. Святитель Филаретын аважым тиде храм воктене тойымо манмым пален налынам да шӱгарым кычал муаш шоненам. Владыкан аважым тойымо вер нерген шуко гана йодыштынам, но нимом рашемден кертын омыл. Ӑрыктарыше чудо Кугече деч ончычсо Страстной Кугарнян лийын. Службыш толмеке, мый храм пырдыжыште святитель Филаретын иконыжым ужым. А ты кечын эше Плащанице дене черке йыр крестный ход лиеш манын монденам. Мӧнгеш савырнен толмо годым Плащаницым нӧлталыт да ег-влак тудын йымач эртат. «Ынде кушко шогалаш?» – шонем. Пырдыж деке лишкырак лишемым да святитель Филаретын иконыжо йымалне той табличкым ужым. Лудын керташ манын, сукалтен шинчым. А тушто возымо: «На сем месте покоится вдова протоиерея Успенского собора Коломенского кремля, протоиерея Михаила, скончавшаяся в 1853-м году такого-то марта. Она похоронена здесь сыном ея, Митрополитом Филаретом».

Владыкан аважым храм кӧргеш тойымо улмаш! Вот тыгай чудо мый денемат лийын.

ТУНЫКТЕН КАЛАСЫМЕ ШОМАК

Вачӱмбаланже кугу мешакым пыштен, икана Юмо деке ӱдырамаш толын.

– Тый ноенат вет, ӱдырамаш? Вачӱмбач нелытетым коранде, шич, каналте, – каласен Господь.

– Тау, мый кужу жаплан толын омыл. Тый дечет йодам да каем веле! Тыгодым трук иктаж-мо лийын кая гын, мый вара шкемым нигунам проститлен ом керт! – манын ӱдырамаш.

– Мом тый шкаланет проститлен от керт? – йодын Юмо.

– Мыйын шочшем дене иктаж-мо уда лиеш гын, Господь! Тидын нергенак Тыйым йодаш толынам: утаре да эре арале тудым!

– Мый тидым эре ыштем. Кокытеланаш тылат амалым пуэнам мо? – адакат йодын Юмо.

– Уке, но тиде илышыште тунар шучкылык, уда пример, тура савыртыш улыт! Ийготшат эргымын тугай – чыла пален налмыже, ыштен ончымыжо, тӱрлӧ вере шӱшкылтмыжӧ шуэш. Шкенжын кӧ улмыжым пешак ончыктынеже. Мый тудын верч эре лӱдын илем: ала шӱртня да камвозеш, ала иктаж-кушко миен тӱкна да сусырга.

– Тыге лиеш гын, вес гана тудо эскераш тӱналеш, корштымым пален, тӱткырак лиеш. Молан тый тудлан шке гыч тунемаш эрыкым от пу? – вашештен Господь.

– Мый тудым чыла ойго деч арален налнем. Ужат, пуренгаен кертме верышкыже шарен шукташ манын, мый пеленем эре кугу тӧшакым нумалыштам, – кугешнен ойлен ава.

– Мыланемат тудын йыр олымым опташ кӱлеш манын шонет? Тидлан кӧра ончал, мо лийын кертеш, – каласен Господь да мландымбаке рвезылан пеш шуко олымым кудалтен. Йыр улшо олым рвезым чыла лӱдыкшӧ да алгаштарымаш деч, чыла нелылык да осал деч авырен, тыгак илыш дечат! Олым рвезе йыр пырдыж семын нӧлталтын. Рвезе, тудын вошт лекташ тӧчен, вачыж дене шӱкен, кӧргынч пураш толашен. Нимом ыштен кертын огылат, сырымыж дене ала-кушеч шырпым луктын да олымым ылыжтен. Тул ылыжын, да чылажымат шикш петырен.

– Чыталте, эргым, мый вашке полшаш миен! – кычкыралын ӱдырамаш.

– Тый тудлан тӧшакым вакшнет але олымым ешарынет? – йодын Господь. – Пален лий: ача-аван аралтышыж гыч йоча вашкерак утлынеже. Утлен ок керт гын, шке илышыж дене модаш тӱналеш. Шке уш дене илаш ок тунем гын, енлан ойгым кондымо нергенат палаш ок тӱнал. Тый тӧшакет дене полшаш шонет, а тудлан тудо ойгым кондышо мешакыш веле савырна. Кӧргыштет улшо лӱдмаш, тӱрлӧ осал шонымаш тушко погына да куатым пога, шарла, кушкеш, вет тый тудлан уда энергийым пуэт. Садланак тыйын тӧшакет пеш неле да вачетым пызыра.

– Тугеже мыланем эргым верч тургыжланыман огыл? Да тидым Тый, Господь, ойлет? – ӧрын йодын ӱдырамаш.

– Тыршаш кӱлеш, а тургыжланыман огыл, вет тудын нерген Мыят шонем. А тый кумал да Мыйын пашам Мыланем ышташ пу! Юмылан ӱшанымаш тыгеат тергалтеш...

Павел ден Варвара Меньшаковмытын илыш корныштым ончалат да куанен өрат. Черкым поктылмо пагытыште, ўшан йоммо жапыште, шўмыштышт Юмым йöратымышым арален коденыт. Шкеже веле огыл, нунын пелен йочашт, лишыл енышт-влакат Христосын волгыдыж дене волгалтыныт да утаралтмаш корныш лектыныт. Тенызыште корным кычалше корабльлан маякын тулжо семын нунат мыланна, илыш пöрдемыште пöрдшö-влаклан, ласка, тыныс элыш корным ончыктат.

Павел кочайын кугезе кочаже, Семон Егор, Юмылан чот ўшанен илен да чот кумалын. Тудо пеш поян лийын: ятыр вольыкшо, кум пöртшö улмаш. Тушеч иктыже – юмылтымо пöрт. Тыгак вакшым кучен илен. Егор кочай Кўчыкэңер ялысе черкылан тўрлö арверым да кугу чаным налаш полшен. Шкеже 1912 ийыште коллен. Тудын капшым тиде Кўчыкэңер черке пелен тоеныт. Тушто, тойымо верыште, кызытат кугу кў уло.

Егор кочайын Миклай эргыже лийын. Ачаже колымеке, умбакыже тудо шке ачажын пашажым виктарен шоген. Тудын ныл йочаже лийын: Иван, Павел, Анна, Тачана. Миклайым 1930-1931 ийлаште раскулачитленыт. Тунам ик ўдыржым, 17 ияш Аннам, марлан йўдым пуэн колтеныт. Анна ончышо ойырлаш шонен, но марлан толмо еш пеш поро лийын. Шешкыжын паша гыч толмекыже, марийжын аваже тудын ыштыржым эре кошкаш сака улмаш. Тыгай порылыкым ужын, Анна шонен: «Тыгай сай ешым коден каем да вара могай ешыш миен пурем?» Тугак еш дене пырля илен. А вес ўдыржö изирак лийын, да тудым енлан ашнаш пуэныт.

Миклай ден кок эргыжым Уралыш кучен нангаеныт. Ты жаплан Миклаят шонгемын да шке шочшыжо-влакым Юмылан кумалаш чот туныктен. Иван эргыже оксам ыштен налын кертын да мöнгö ондакрак толын, а Павел

ден ачаже жап шумешкак öрдыжтö иленыт. Нуно пеш орланен пöртылыныт. Кунам гын йолынат ошкылаш логалын, кунам гын сатум нангайыше поездеш шылын толашышт пернен. Корно тора лийын. Нунылан каван йымалнат, енын мушкылт лекмеке, шокшо мончаштат йышт малашышт логалын, кўчашат пернен. Юмо нуным садак арален да шочмо вершöрыш пöртылтен.

Толмыштлан нимоштат кодын огыл: вакшет, клатет – чыла колхозлан пуэныт. Пöрт-влакшым енлан ужаленыт. Лач вольыкым ашныме вўташт веле лийын. Миклайым чодыра ороллан шогалтеныт, но тудо пеш нелын черланен да 1936 ийыште коллен. Павелым ончыч колхозыш мўкш ончышылан налыныт, а 1938 ийыште армийыш нангаеныт. Армийыште служитлымыж годым икана тудын ваштарешыже осал лектын да йодын: «Тый молан эре Юмым юмылтет?» А Павел тудлан вашештен: «Мый Юмын Авалан юмылтем. Тудо мыйым Шке леведышыж йымалне коштыкта». Тиддеч вара осалет йомын манын каласкален тудо Варвара кокайлан.

Армий гыч пöртылмекше, Павел адак колхозыштак пашам ыштен. 1941 ийыште Кугу сарыш нангаеныт. Тушто тудо имне дене снарядым шупшыктен. Чот пычкемыш годым чодыра корным йомдараш огыл манын, пушенгылаш листовкым пижыктылын.

1946 ий майыште мöнгö пöртылын. Тынар ийыште ниможат сусырген огыл, Юмо арален коден. Илян кечылан Кўчыкэңер ял гычын Варвара кокайым марлан налын. Иленыт, вич йочам ыштеныт.

Вара Павел кочай сурт гыч лектын каен, странник лийын, пеш шуко черкылаш коштын, иктаж шўдö черкыш шуын. Черке-влакым шалатен пытарымеке, тудо листовко-влакым пуэдаш тўналын. Юмылан кумалаш, эре юмылташ ен-влакым ўжын. Южо енже тудым «баптист» манын игылтын. Калык койдарен ойлен: «Коремыште шылын ила, тудо баптист». А Павел тиде жапыште тўрлö черкылаш йолын коштын.

Курыкыш кумалаш коштмылан Павел кочай ен-влакым вурсен. Тудлан курык вел гыч шыде йўк шоктен: «Яраш кодем». Икмыняр жап гыч пöртшö йўлен, но Юмо полшымо дене нуно чыла уэш чоңеныт.

«Айдеме коллен гын, Павел кочайым молитвам лудаш ўжыныт. Мöнгыштак молитвам лудын, вўдым святитлен. Пеш шуко осал чонан ең деч тудын вўдшö дене аралалташ логалын», – каласкала Варвара кокай. Павел кочай ден Варвара кокай шке йочаштымат юмылташ кумылан дененыт. Павел кочайым 1987 ийыште паралич перен, да тудо коштын кертын огыл, но Варвара кокай садак эре юмылтен. Коштын кертдыме марийжым тудо вич ий да вич тылзе ончен. Кызыт Варвара кокайлан 98 ий, шинчажат удан ужеш, но эре молитвам лудаш толаша. Шкет кодын илаш пеш йöсö гынат, Юмын полшымо дене йолымбалнак тошкышташ тöча. «Чыла калык тыге юмылтен шога гын, илышыжат сайрак лиеш ыле», – оила Варвара кокай.

Алевтина НИКОЛАЕВА.
Морко район, Вонжеполь ял.

Шагал денат пайдаланен огына мошто гын, Юмо мыланна кузе шукым пуа?

Улыт тугай ең-влак, кудышт эре осал нерген гына шонат, куаным чытенак огыт керт. Куаным колтет – тудым Юмо колтен манын, огыт умыло, нунын чонышт ты куаным огеш нал, илышышке огеш пурто.

Южо вате-марийым ужын орам: икте-весыштан мужыр пуалтын, йоратымаш да пиал дене илат, а Юмылан огыт таушто. Кузе тыге лиеш? Юмо тылат ватым але марийым пуэн, йоча-влаклан шочашышт пүрен, тый таза, йоратыме да йоратыше, пиалан улат – Юмылан таушташ тиде шагал мо? Вет южо ең моткочак ешан лийнеже, но түрлө амаллан көра тидым ыштен огеш керт. Тудо ойгырен ила, а тый тыгай пиаллан от куане, от таушто, эше вуйым гына шият.

Святой Иоанн Златоуст тыге ойлен: «Пөлекшым аклыдыметым ужеш гын, Юмо тылат весым пуэн огеш керт. Уке, Тудо ок чамане. Тый улыжымат от акле гын, молан тылат пуаш? Мом тый туддене ышташ тўналат?» Юмо ава гаяк. Мутлан, ава тутло кочкышым ямдылен шынден, а шочшыжо-влак шолтымыжым огыт коч. А вет кастане тудо эше тамле когылтым кўэшт пукшынеже ыле. Ямдылымыжым шочшыжо-влак мушкылтыш атыш кышкалыт. Тыгай сўретым ужын, ава шоналта: «Кочкышемем ынешт коч, нунылан ок келше, пашамым огыт акле, мылам «тау» мутымат огыт ойло. Тугеже шолтен шогымем молан кўлеш?»

Пашаже тебе кушто: тый улыжымат кучен от сене. Да, тыгайым колаш куштылгак огыл, шижам: кумылетат волыш, но тиде тыгак. Палет, молан мый тидын нерген ойлем? Шинчат почылтшо манын шонем. Старец Паисий тидым «духовный помыжалтмаш» манеш.

Ик айдеме, уремыш лекмекеже, пушенгыш кўзаш тўчыш пырысигым ужын. Тиддеч вара мылам каласыш: «Ты сўретым ужмекем, мый улымышым: ош тўняште эн пиалан айдеме улам! Мый кечым, пушенгым, пырысигым

ужам!» Тебе кузе лийын кертеш.

Илышыште чылалан куаныман, а тый торешланет. Эре осалым, лавырам гына ужнет. Тылат ойлат: «Тыйын пўртет уло!» «Ну мо вара, – вашештет тый. – Мыйын тиде, тиде, тиде уке». Но тыйын пўртет уло, а тый тидым от акле! Пўртшў вет тыйын, тый тушто илыметлан вес еңлан оксам от тўлө! Моло-влак пачерым але пөлемым айлен илаш толашат. Каласем: айлен илымыланат Юмылан тауштыман, вет тачысе жапыште пачерым айлаш куштылгак огыл.

Тылат вес семын, чын, шонаш тўналман да мо улыжлан Юмылан тауштыман. Тунам чонетат пушкыдемеш, шўметат лывырга да тый чылажымат умылаш тўналат. Ик священникын темлымыж семын кагаз лаштыкым, ручкам нал да тушан Юмылан тауштен возо: «Господь Юмо, таза улмемлан тау. Йоратыме пелашем, шерге йочам-влак, сурт-печем, машинам, пашам, мыйым пагалыше родо-тукумем, йолташем-влак, сай пошкудем-шамыч, ош пырысем (да тулеч моло) улмылан Тылат тауштем». Юмылан таушташ могай гына амал уке? А кунам тыйым шўлык авалта, илышыштет нелылык лектеш, тиде кагаз лаштыкым лук да угыч лудын лек. Лудат да умылет: илышлан вуйым шияш тыйын нимогай прават уке. Шкаланет каласет: «Кава гыч мландымбаке воло! Тый йол ўмбалне улат, молитвам лудын, черкыш миен, Пырчесым подыл кертат. Ончал йырет: тебе тыйын ала-моат уло! Ойгырен шинчаш язык!»

Шарне: Юмылан таушташ торешланыше чон – черле чон. Юмо огеш сыре, ўчылат шукташ ок ване. Святой Иоанн Златоуст манмыла, Юмо дечын утларак пөлекым налнет гын, мо улыжлан тауштен мошто. Тауштымет дене пуымыжым аклыметым Юмылан ончыктет. Кунам улыжлан куанен илыметым, улылан көра пиалан улметым Юмо ужеш – тунам Тудо эше шукырак пуа.

Архимандрит Андрей (Конанос).

«ТЕК ВОКТЕНЕТ ЛИЕШ ЮМЕТ»

Марий Турек районысо Арбор кундеммыште лыжга кумылан, Юмын корныжым пален налше марий ўдырамаш Людмила Семенова ила. Тудо Арбор школышто руш йылме ден литературы туныкта. Каныш кече еда да Черкын кугу пайремже годым Кўйык (Мамсинер) селаште верланыше Святой Троице лўмеш храмыш ошкылеш.

Людмила Николаевна тыге палемда:

- Черкыш мийымек, шўлалташат куштылгырак лийме гай чучеш, илышетым вискалет, изишак вес тўрлын ончалат, кумыл яндарештеш. Вет кажне ошкылышто йонылышым ыштена, чоным эрыкташ кўлешлык шижалтеш.

Людмила Николаевна Рошто ден Кугече пайрем-влакнан да Православный книга арняште Арбор школысо йоча-влакнан мероприятий-влакым эртара. Ты пайремыш Кўйык селасе черкын настоятельже Лев Федотов ача толеш. Лев ача йоча-влак дене кутыра, Господь Юмо нерген ойла да тунемше-влакын йодышыштан вашешта, нунын нўргў шўм-чонышкышт ўшанымаш нўшмым шава.

Людмила Николаевна пеш лывырге ўдырамаш, садлан тудым жапын-жапын поэзий шулдыр авалта да теде тыгай сылне почеламутлам сералта.

ЮМЕТ

Ойлет мылам: «Адак Юмет».

Ўшанымемлан шылталет.

Шонет, чылажат курымеш,

Айдеме шкетынак кертеш.

Мом Юмо тачылан пуэн,

Чыла шонен, висен ыштен.

Тек йўсырак изиш гынат,

Пала: чыла сенен кертат.

Лач порылыкым ит йомдаре,

Ласка шомак ден куандаре.

Чон савырлыкым йод Туддеч,

Ит колышт, кў ойла шенгеч.

Шўмет лушка, яндарештеш,

Мо шыгыр огыл курымеш.

Вес семын илышым висет,

Тек воктенет лиеш Юмет.

Л.Н.Семенова
«Мый Юмемлан мурем» муро
фестивальыште шке почеламутшым
лудеш.

Ўдырамаш Господь Юмым Кавасе Ача семын шўм-чон дене шижын, Тудын польшыжлан ўшанен куанен ила гын, тичмаш пиалан лиеш. Кавасе Ача дене лишыл дечат лишыл ег ден кутырымо семын шўм-чон шоныметым луктын ойлет гын, Тудо йўратыме ўдыржын йодмыжым колде, польшышым пуыде ок код. Тыгодым Афоньсо старец Паисий Святогорец палемдыме почеш, чонышто лач кугешнымаш лийшаш огыл. Юмо ўгышў, проста чонан еным йўрата. Псалтирьыштат Давид кугыжа тыге мурен: «Юмылан куанен иле, да Тудо тыланет шўмет йодмым пуа. Корнетым Юмылан поч да Тудлан ўшане, да Тудо шукта: тыйын чынетым волгыдыш луктеш да пўрымашетым кечывал кече гайым ышта» (Пс.35:4-6).

Алевтина ТАНЫГИНА.

«ШўМ-ЧОН ИЗОЛЫК» МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12. Журнал лекме жап - 2.12.2019 ий.

0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийыште погымо да верстатлыме, «Принтекс» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Адресше:424000, Марий Эл, Йошкар-Ола, Карл Либкнехт урем, 71 "А" пўрт.

Редакцийын да издательын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224 пўлем.

Тел.: (88362) 45-39-54.

E-mail: marlagazet@mail.ru

Тўн редактор: Н.В. Чузаев.

Редакционный совет: И.А. Сапаев, Д.В. Смирнов, А.П. Чемякова, А.В. Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.В. Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт тўрлў лийын керттат.

Серыш-влак мўнгеш огыт колталт.

РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ЖУРНАЛЫМ ШАЛА КЫШКЫЛ-ТАШ ОGYЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!

ДЕКАБРЬ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

ПН	2	9	16	23	30
ВТ	3	10	17	24	31
СР	4	11	18	25	
ЧТ	5	12	19	26	
ПТ	6	13	20	27	
СБ	7	14	21	28	
ВС	1	8	15	22	29

7	праздник двенадцатые	8	дни строго поста
14	праздник великие	11	трапеза без мяса
8	сплошные седмицы	12	разрешение на рыбу
10	дни поминовения усопших	13	разреш. на раст. масло
14	дни постные	15	разрешение на вино
		16	разрешение на икру рыбы

2 – Москвасе святитель Филаретын кечыже.

4 – Юмын Шочыктышо Эн Святой Удырым храмыш пуртымо кече.

6 – Святой благоверный кугу князь Александр Невскийын

кечыже.

7 – Чот орланыше

Екатеринан кечыже.

10 – Юмын Аван «Знамение» иконыжын кечыже.

11 – Священномученик

Серафим Чичагов

митрополитын кечыже.

13 – Святой апостол Андрей Первозванныйын кечыже.

17 – Чот орланыше Варваран кечыже. Йошкар-Оласе

Серафим Саровский лумеш

храмын улыл приделжын

пайремже.

18 – Преподобный Савва

Освященный ден Озангысе

святитель Гурийын кечышт.

19 – Святитель Николай Чудотворецын кечыже. *Волжск*

оласе соборын да Звенигово оласе, Куженер, Мариец, Сурок посёлкыласе, Актауж, Косолапово, Кожласола, Микряково селаласе храм-влакын пайремашт.

23 – Белгородысо святитель Иоасафын кечыже.

25 – Святитель Спиридон

Тримифунтскийын кечыже.

26 – Орланыше Евстратий, Авксентий, Евгений, Мардарий ден Орестын кечышт.

30 – Даниил пророк ден Ананий, Азарий да Мисаил луман самырык рвезе-влакын кечышт.

31 – Иерусалимысе святитель Модестын кечыже.

28 НОЯБРЬЫШТЕ Рошто пүтö тўналын, да 2020 ий 7 январьыште мучашлалтеш. Шукыштым, очыни, «пүтö» мут лўдыкта. Поснак кочкыш шотышто тургыжланымашым луктеш. Шымленрак ончалаш гын, пүтö годымат ўстелым тўрлö тамле кочкыш дене темаш лиеш. Теве икмыняр рецпт.

ПОНГАН САЛАТ

Салатлан кўлыт: 1 ате шампиньон понго, кўктымö 4 паренге, кўктымö 3 кешыр, шинчалтыме 3 кияр, 1 ате ужар пурса, ужар шоган, тамже дене шинчал, йоныштымо шем пурыс, шке ыштыме майонез.

Паренгым, кешырым, киярым, понгым кубик семын пўчкедыман. Тушко ужар шоганым падыштен пыштыман, пурсам, тамже дене пурыс ден шинчалым ешарыман да шке ыштыме майонез дене варыман.

Майонезлан кўлыт: 200 г тофу сыр (кевытыште ужалалтеш), 0,5 изи совла горчице ложаш, 0,5 изи совла шинчал, нöшмўй, 2 кугу совла лимон сок.

Тофу сырым тыгыдемдыза, тушко лимон сокым, горчицым, шинчалым пыштыза да немыр гай лиймешкыже лугыза (блендерым кучылт кертыда). Тушкак нöшмўйым ешарен, нугыдо ўмбал гайым ыштыза.

КАВУН ПУЧЫМЫШ

Кўлыт: 500 г кавун, 300 г шампиньон понго, 2 вуй шоган, 1 кешыр, 0,5 стакан кол лем (бульон), ужар петрушко, нöшмўй.

Кубик семын пўчкедыме кавуным салмаш пыштыман, тушкак нöшмўйым ешарыман, петыртыш дене петырен, изи тулышто 10 минут шинчыктыман. Шоганым падыштыман, кешырым шолдыра тёркеш нўжыман, понгым вичкыжын пўчкедыман да нöшмўй дене салмаш жаритлыман. Вара тудым кавунан салмаш пыштыман, бульоным темыман, тамже дене пурыс ден шинчалым шавалтыман, сайын варыман да эше 15 минут изи тулышто шинчыктыман. Тарелкаш пыштымеке, ужар петрушко дене сöрастараш лиеш.

МўЙ КОГЫЛЬÖ

Кўлыт: ик стакан сакырдыме шем чай, 0,5 стакан сакырложаш, 0,5 стакан мўй, 3 кугу совла варене, 2,5 стакан шыдан ложаш, 2 кугу совла нöшмўй, 0,5 изи совла содо, 6%-ан ук-су.

Сакырложашым, мўйым, вареным пырля лугыман. Тушко нöшмўй ден чайым ешарыман. Содыш изиш уксырым чыпчалтарен, тиде вартышыш пыштыман. Вара шокте гоч колтымо ложашым лугыман. Руашым 10 минут шинчыктыман. Тиде жапыште духовкым 200 градус марте ырыктен ямдылыман. Руашым формыш опталын, 40-60 минут кўктыман. Лукмеке, ўмбалжым мўй дене йыгалташ да тыгыдемдыме пўкшым шавалташ лиеш.

КОЧКЫШДА ПЕРКАН ЛИЙЖЕ!

Куанен чиялтена

ШАРНЕМ, АВАЙ

О, кузе, авай,
 мый тыйым ондалнем,
 Эн ласка шомакше
 кодын ойлыде.
 Йүд окнаш ончен,
 чыла мый шергалнем,
 Эр үжарам вашлиям
 чылт малыде.

Припев:

Шарнем, авай, шарнем
 чыла. Шарнем, авай,
 Чонем паремдаш порын
 ойлымо мутет.
 Шарнем, авай, шарнем
 чыла. Шарнем, авай,
 Пашам йöратыше да
 корштышо кидет.

О, кузе, авай,
 мый тыйым вүчкынем.
 Чаманаш вел кодын –
 вараш кодынам.
 Сортам чүктен, эре мый
 тыйымак уштем,
 Шүргыш волюшо
 шинчавүдем үштам.

Припев:

Шарнем, авай, шарнем
 чыла. Шарнем, авай,
 Чевер кече гае порын
 шыргыжмет.
 Шарнем, авай, шарнем
 чыла. Шарнем, авай,
 Лынак пиалым мыланем
 тыланымет.

Мамык гае лийже
 кийыме верет.
 Ала шүшпык лийын,
 шошым шүшкалтет.
 Ит коляне, сугынет
 шукташ тыршем.
 Тиде муро пöлеклалтын
 тыланет.

1-ше ден 2-шо припев пырля
 уэш муралтыт.

Римма СМОЛЕНЦЕВА.

10 ойыртемем кычал му

